

Folketingets Erhvervsudvalg

ERHVERVS MINISTEREN

29. september 2020

Besvarelse af spørgsmål 475 alm. del stillet af udvalget den 19. august 2020 efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Henning Hyllested (EL).

ERHVERVS MINISTERIET

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Spørgsmål:

Vil ministeren kommentere henvendelsen fra Poul Erik Jensen, København K, om hvorledes man sikrer søfarendes sikkerhed, sundhed og hviletid bedst, jf. ERU alm. del – bilag 381, og især lægge vægt på at besvare de spørgsmål, som Poul Erik Jensen rejser vedr. Søfartsstyrelsens tilsyneladende efterlædighed med hensyn til opsporing og opfølgning af overtrædelser af hviletidsbestemmelserne for søfarende?

Tlf. 33 92 33 50
Fax. 33 12 37 78
CVR-nr. 10092485
EAN nr. 5798000026001
em@em.dk
www.em.dk

Svar:

Søfartsstyrelsen har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

”Henvendelsen fra Poul Erik Jensen vedrører hviletidsregler for søfarende og kontrol hermed.

De danske regler om hviletid blev ændret i 2012, 2013 og senest i 2015 og afspejler de bestemmelser, der følger af de internationale konventioner, STCW-konventionen om vagthold, uddannelse og certificering og MLC-konventionen om søfarendes arbejdsforhold. Konventionsbestemmelserne er medtaget som bilag til de danske regler.

Konventionerne medførte i 2012 og 2013 ændringer i de danske regler. Disse ændringer er i henvendelsen omtalt som de nye hviletidsbestemmelser. Reglerne findes i bekendtgørelse nr. 676 af 21. maj 2015, der er udstedt af Søfartsstyrelsen i medfør af lov om søfarendes ansættelsesforhold mv. og lov om sikkerhed til søs.

Efter bekendtgørelsen er hovedprincipperne næsten de samme som tidligere. Disse er efter bekendtgørelsens § 5 følgende:

1. at en søfarende skal have mindst 10 timers hvile i løbet af et døgn dvs. i en 24-timers periode, her regnet som et arbejdsdøgn.

2. det er muligt at dele hvileperioden, dog ikke mere end i to perioder, hvoraf den ene skal være mindst 6 timer.
3. tiden mellem to hvileperioder må ikke overstige 14 timer.
4. den samlede hviletid for en uge skal være på mindst 77 timer.

Bekendtgørelsen blev udstedt efter drøftelser og i forståelse med arbejdsmarkedets parter. Den fastslår, at en søfarende skal have mindst 10 timers hvile i hvert "arbejdsdøgn", som er en 24-timers periode, der regnes fra den første gang en ansat begynder at arbejde i et kalenderdøgn. Efter bekendtgørelsen kan Søfartsstyrelsen imidlertid tillade, at hviletiden beregnes inden for et kalenderdøgn og ikke i en 24-timers periode. Dette er gjort for nogle færgeruter, hvor det har været en praksis i mange år i fuld forståelse med arbejdsmarkedets parter. Søfartsstyrelsen har senest givet en tilladelse hertil i 2017.

Bekendtgørelsen åbner i overensstemmelse med konventionerne i øvrigt mulighed for visse fravigelser for skibe på korte rejser, hvis dette sker ved kollektive aftaler. Dette har også været en mangeårig praksis, som fortsat benyttes på nogle færgeruter. Fravigelser og evt. opgørelse i kalenderdøgn må i sagens natur ikke benyttes på en sådan måde, at den søfarende ikke får den nødvendige hvile.

Det er Søfartsstyrelsen som fører kontrol med overholdelsen af bestemmelserne i bekendtgørelsen. For passagerskibe og såkaldte uklassede skibe, som typisk er mindre lastskibe i national fart, udføres kontrollen ved Søfartsstyrelsens tilsyn. Det omfatter periodisk kontrol med de søfarendes arbejdsforhold på skibene, kontrolsyn ved anmeldelser eller klager vedrørende hviletid samt ved en såkaldt besætningskontrol.

For lastskibe i international fart udføres kontrollen på vegne af Søfartsstyrelsen af de godkendte klassifikationsselskaber ved MLC-syn, og endvidere stikprøvevis ved den internationale havnestatskontrol.

Alle handelsskibe skal føre hviletidsregistrering på enten standardiserede blanketter eller elektronisk. Med henblik på kontrol skal registreringen opbevares om bord i 6 måneder og derefter hos rederiet i et år. Søfartsstyrelsen kan dermed indhente registreringen i forbindelse med kontrol, hvilket for eksempel sker i tilfælde af en klage over hviletidsforhold.

Hviletiden kontrolleres ved at undersøge, om hviletidsregistrering samt arbejdstilrettelæggelse opfylder reglerne. Det kan enten ske ved syn om bord eller ved at indhente dokumentation herfor til verifikation. Ved syn spørges besætningen endvidere om arbejdsforholdene om bord, herunder om hviletid og træthed.

Hvis det konstateres, at hviletidsreglerne ikke er overholdt, eller at de søfarende ikke får fornøden hvile, vil Søfartsstyrelsen normalt give et påbud med henblik på at bringe forholdene i orden.

Det nævnes i Poul Erik Jensens henvendelse til ERU, at der siden 2017 har været konstateret 20 brud på hviletidsbekendtgørelsen, og at dette ikke har ført til reaktion fra Søfartsstyrelsens side. Styrelsen har tidligere oplyst til Poul Erik Jensen, at der i perioden fra april 2016 – september 2019 er 20 tilfælde, hvor der er stillet krav i relation til hviletid. Søfartsstyrelsen kan i den forbindelse oplyse, at styrelsen i perioden 2016 - august 2020 i 31 tilfælde i forbindelse med syn har stillet krav i relation til hviletid. Indenrigsfærgerne udgør 7 af tilfældene, hvor der var 1 overtrædelse af hviletiden og 6 tilfælde af mangelfuld registrering af hviletid.

Søfartsstyrelsen har flere gange siden 2014 modtaget henvendelser fra bl.a. 3F med spørgsmål til hviletidsbekendtgørelsen, herunder bl.a. med spørgsmål om hvor ofte og meget det er muligt at fravige hviletidsreglerne. Søfartsstyrelsen har i den forbindelse oplyst om indholdet af reglerne, herunder at STCW-konventionen fastslår, at der inden for en given 24-timers periode skal være en hviletid på minimum 10 timer. Styrelsens svar har beklageligvis været generelle og ikke taget højde for de dispensationer og tilladelser, der er givet efter reglerne.

Søfartsstyrelsen modtog i 2017 og 2018 henvendelser fra søfarende som oplevet træthed, og fra bl.a. 3F og Danske Rederier om forståelsen af hviletidsreglerne. Navnlig en henvendelse fra 2017 gav styrelsen anledning til at igangsætte en undersøgelse af administrationen af hviletidsreglerne.

Søfartsstyrelsen konkluderer, at reglernes formulering skaber en uklarhed i forståelsen. Det står således ikke helt klart, om eller på hvilke vilkår fravigelserne ved kollektiv aftale kan omfatte sikkerhedspersonale og vagtgående søfarende. Ligeledes tager reglerne ikke stilling til den mulige forskel, der kan opstå, når hviletiden opgøres i hhv. et arbejdsdøgn eller et kalenderdøgn, i stedet for at opgøre det i enhver 24-timers periode, som STCW-konventionen fastslår som hovedregel.

Søfartsstyrelsen indskærpede på den baggrund i juni 2019 over for erhvervet, at STCW-konventionens hovedregel om minimum 10 timers hvile i enhver 24-timers i udgangspunkt altid gælder for vagtgående personale. Samtidig skærpede styrelsen kontrollen af hviletid på indenrigsfærgerne. Søfartsstyrelsen erkender, at styrelsen burde have reageret hurtigere på henvendelserne fra 2017 og 2018.

Indskærpelsen førte til indsigelser fra både arbejdstager- og arbejdsgiver-side på en række af de danske indenrigsfærger med påpegning af behov for en videreførelse af fravigelsesmuligheder for vagtgående personale.

Søfartsstyrelsen tog derfor initiativ til en drøftelse med søfartserhvervets parter herom. Disse drøftelser er endnu ikke afsluttet. Der er senest den 4. september 2020 inviteret til et treparts-møde den 29. september 2020 med henblik på at drøfte en revision af bekendtgørelsen og løsningsmodel for indenrigsfærgerne i Danmark. Et udkast til ændring af bekendtgørelsen om søfarendes hviletid forventes at kunne blive sendt i offentlig høring i løbet af efteråret 2020 med mulig ikrafttræden den 1. januar 2021.”

Med venlig hilsen

Simon Kollerup